

mușchii îmi slăbiseră și se instalase moleșeala convalescenței. Când m-au ajutat să mă ridic, simțeam că mă înțeapă fiecare nerv iar rana din coastă, care fusese deschisă ca să se dreneze puroiul din cavitatea pleurală, mă durea îngrozitor. Am căzut înapoi în pat, strigînd:

- Nu pot! Nu pot să mă scol!

Olive mă privi cu ochii ei teribili.

- Scoală-te! Tatăl tău a muncit toată ziua și a vegheat toată noaptea. A făcut datorii pentru tine. Scoală-te!

Și m-am sculat.

Datorie era un cuvînt urît, și o idee de nesuportat pentru Olive. O factură neachitată după data de cincisprezece ale lunii era o datorie. Cuvîntul avea și sensul de murdărie, lenevie și dezonoare. Olive, care credea sincer că familia ei era cea mai bună din lume, nu ar fi permis, din snobism, ca ea să fie atinsă de datorii. A înrădăcinat într-atît la copiii ei groaza de datorii, încît și acum, într-un sistem economic schimbat, în care datoriile fac parte integrantă din viață, devin neliniștit cînd se întîrzie cu două zile plata unei facturi. Olive n-a acceptat niciodată plata în rate chiar cînd aceasta devenise un fenomen de masă. Un lucru cumpărat pe credit era un lucru care nu-ți aparținea și pentru care aveai datorii. Făcea economii pentru lucrurile pe care și le dorea, așa încît vecinii noștri beneficiau de noile invenții chiar și cu doi ani înaintea noastră.

2

Olive era foarte curajoasă. Probabil că este nevoie de curaj ca să crești copii. Trebuie să vă povestesc ce a făcut în primul război mondial. Nu avea o gîndire internațională. Prima ei graniță geografică era familia ei, a doua orașul ei, Salinas, iar apoi exista o linie punctată, nu prea clar definită, care era granița comitatului. În felul ăsta ea nu credea în război, nici măcar atunci cînd miliția noastră călare fu chemată sub arme, își încărcă în trenuri caii și o porni spre lumea largă.

Martin Hopps locuia lângă noi, după colț. Era solid, mărunț, cu părul roșu. Avea o gură mare și ochii roșii. Era aproape cel mai timid băiat din Salinas. Era destul să-i spui bună-dimineața, ca să-l faci să nu se mai simtă în largul lui. Făcea parte din miliția călare doar pentru că depozitul de arme avea teren de baschet.

Dacă germanii ar fi cunoscut-o pe Olive și ar fi avut bun simț, și-ar fi schimbat planurile ca să n-o înfurie. Dar nu o cunoșteau sau erau proști. Când l-au ucis pe Martin Hopps, au și pierdut războiul, pentru că asta a înfuriat-o pe mama și s-a pornit contra lor. Îi plăcuse Martin Hopps. Nu jignise niciodată pe nimeni. Când l-au omorât, Olive a declarat război Imperiului german.

Își căută o armă. Tricotatul căciuililor și al ciorapilor nu-i satisfăcea dorința de răzbunare. Un timp își îmbracă o uniformă de Cruce Roșie și se întâlnește cu alte doamne îmbrăcate la fel, la depozitul de armament, unde înfășurau feșe și destrămau reputații. Era un lucru bun, dar nu ținea spre inima Kaiserului. Olive voia sânge pentru viața lui Martin Hopps. Și-a găsit arma răzbunării în "Obligațiile libertății". Nu vînduse nimic niciodată în viața ei, în afară de un chec cu glazură, ocazional, în folosul Confreriei Altarului, în clădirea Bisericii Episcopale, dar de data asta începu să vîndă bonuri cu sacul. Muncea cu încrîncenare. Cred că oamenii se și temeau să nu le cumpere. Iar când le cumpărau de la Olive, ea le dădea senzația că luptă cu adevărat, că bagă o baionetă în burta Germaniei.

Întrucît vînzările ei urcară ca o rachetă și rămaseră ridicate, Ministerul de Finanțe începu să remarce această nouă amazoană. Mai întîi veniră scrisori șapirografiate de mulțumiri, apoi scrisori adevărate, semnate de ministrul finanțelor, și fără ștampilă de cauciuc. Eram mîndri, dar nu atît de mîndri cum am fost cînd începură să sosească premii, un coif german (prea mic pentru oricare din noi), o baionetă, o bucată de șrapnel dințată fixată pe un postament de abanos. Și, fiindcă noi nu eram apți pentru a lupta în război, ci puteam cel mult să mărșăluim cu

puști de lemn, războiul dus de mama părea că e o compensație pentru noi. Apoi se întrecu pe ea însăși și îi întrecu pe toți cei din regiunea noastră. Își mări de patru ori suma vânzărilor, și așa destul de fabuloasă, și i s-a acordat cel mai frumos premiu din toate - o călătorie cu un avion militar.

Oh, cât de mândri eram noi, copiii! Chiar și indirect, era pentru noi o glorie greu de suportat. Dar biata mea mamă - trebuie să vă mărturisesc că erau o serie de lucruri în a căror existență mama nu credea, în ciuda oricărei dovezi contrare. Unul din aceste lucruri era un Hamilton rău, iar celălalt era avionul. Faptul că le văzuse cu ochii ei nu constituia un motiv ca să creadă o iotă mai mult în existența lor.

Din pricina felului ei de a fi, am încercat să-mi închipui cum s-a simțit. Inima ei trebuie să se fi îngrozit, căci cum se poate zbura oare cu ceva ce nu există? Dacă ar fi constituit o pedeapsă, zborul ar fi fost crud și neobișnuit, dar era un premiu, un dar, o onoare și o glorie. Probabil că ne-a privit în ochi și a văzut strălucind în ei toată admirația noastră, și a înțeles că fusese prinsă în cursă. Dacă nu s-ar fi dus, familia ei ar fi fost dezolată. Era încolțită, și nu avea nici o cale onorabilă de scăpare decît doar moartea. În momentul în care a luat hotărîrea să se urce în acel lucru inexistent, a fost convinsă, pare-se, că nu va supraviețui.

Olive își făcu testamentul - își pierdu o mulțime de timp cu el și apoi îl duse să fie controlat ca să fie sigură că e legal. După care deschise caseta de lemn de trandafir în care ținea scrisorile pe care i le scrisese soțul ei cînd îi făcuse curte și după aceea. Nu știusem că-i scrisese poezii, dar așa era. Făcu un foc în vatră și arse toate scrisorile. Erau ale ei și nu voia ca altă ființă umană să le mai vadă. Își cumpără lenjerie nouă. Îi era groază să fie găsită moartă cu lenjeria reparată sau, mai rău chiar, ruptă. Cred că a văzut gura mare schimonosită și ochii timizi ai lui Martin Hopps ațintiți asupra ei și a simțit că, într-un fel, îi răscumpăra viața furată. Era foarte blîndă cu

noi și nu dădea atenție la o farfurie prost spălată care lăsa o pată de grăsime pe șervetul de vase.

Evenimentul trebuia să aibă loc pe terenul de curse din Salinas. Am fost duși la teren cu o mașină a armatei și ne simțeam mai solemni și mai măreți decât niște funeralii naționale. Tata lucra la fabrica de zahăr Spreckles, la cinci mile depărtare de oraș și nu a putut fi liber, sau poate n-a vrut, de teamă că nu va putea face față încercării. Dar, deși îi era atât de frică să se urce prea sus, Olive aranjase ca avionul să încerce să zboare măcar pînă la fabrica de zahăr, înainte de a se prăbuși.

Acum îmi dau seama că cele cîteva sute de oameni care se adunaseră, veniseră pur și simplu să vadă avionul, dar în momentul acela credeam că veniseră în cinstea mamei.

Olive nu era o femeie înaltă și, la vîrsta aceea, începuse să se îngrașe. A fost nevoie să o ajutăm să iasă din mașină. Era de bună seamă înlemnită de frică, dar bărbia micuță se arăta plină de hotărîre.

Avionul stătea pe cîmpul în jurul căruia se întindeau pistele de curse. Era înspăimîntător de mic și ușor - un biplan cu carlinga deschisă, cu fuselaj de lemn legat cu corzi de pian. Aripile erau acoperite cu pînză. Olive era înmărmurită. Se îndreptă spre locul respectiv ca o vită la tăiere. Peste hainele despre care avea convingerea să erau cele de îngropăciune, doi sergenți îi îmbrăcară o salopetă, o haină vătuită și una de zbor, și ea devenea tot mai rotundă cu fiecare strat. Apoi îi puseră o caschetă de piele cu ochelari mari, astfel încît cu năsuțul ei mic și obrajii trandafirii alcătuia un spectacol demn de văzut. Arăta ca o minge cu ochelari. Cei doi sergenți o ridicară pe brațe și o instalară înăuntru. Umplea în întregime spațiul liber. Cînd începură să-i prindă centurile de siguranță, își veni în fire și începu să facă semne disperate cu mîna, ca să atragă atenția. Unul din soldați se urcă sus, o ascultă, veni la sora mea Mary și o conduse la avion. Olive trăgea de mînușa căptușită, groasă de zbor, de pe mîna stîngă. Își eliberă mîinile, își

scoase inelul de logodnă cu un mic diamant și îl dădu lui Mary. Își așază bine verigheta de aur, își trase din nou mânușile și privi drept înainte. Pilotul se urcă în carlinga din față, iar unul din sergenți trase cu toată forța de elice. Micuțul aparat o porni, apoi se întoarse și, la capătul câmpului, cu motorul zbîrnîind din plin, se ridică în aer, iar Olive privea drept înainte și probabil că ținea ochii închiși.

Îl urmăream cu privirea cum se ridica și se îndepărta, lăsînd în urmă o tăcere pustie. Comitetul de vînzare a obligațiilor, prietenii și rudele, simplii spectatori nici nu se gîndeau să părăsească locul. Avionul se făcuse tot mai mic, ca un punct pe cer, în drum spre Spreckles, apoi dispăru. Trecură cincisprezece minute pînă îl văzurăm din nou, zburînd liniștit și foarte sus. Apoi, spre groaza noastră, păru că se împiedică și cade. Căzu la nesfîrșit, își reveni, urcă, și făcu un looping. Unul dintre sergenți rîse. Pentru un moment, avionul se menținu drept, apoi ni se păru că înnebunește. Execută un tonou, cîteva immelmann-uri, looping-uri interioare și exterioare, apoi se dădu peste cap și zbură deasupra câmpului cu capul în jos. Vedeau un fel de ghiulea neagră care era cascheta mamei. Unul dintre soldați spuse liniștit:

„Cred că ăla s-a scrîntit. Doar nu mai e o femeie tînără.

Avionul ateriză destul de sigur și veni spre grupul nostru. Motorul se opri. Pilotul ieși afară, dînd din cap uimit.

- Cea mai teribilă femeie pe care am întîlnit-o vreodată. Se întinse, strînse mîna moale a lui Olive, și plecă grăbit.

A fost nevoie de patru oameni și destul de mult timp ca să o scoatem pe Olive din carlingă. Era atît de țeapănă, că nu se mai putea apleca. Am dus-o acasă și am culcat-o în pat și nu s-a mai sculat două zile.

Abia mai tîrziu am aflat ce se întîmplase. Ceva a spus pilotul, ceva Olive, și ambele relatări au trebuit puse cap la cap ca să aibă un înțeles. Au zburat după ordin, în jurul fabricii de zahăr Spreckles - au înconjurat-o de trei ori ca

să fie siguri că tata o să vadă, apoi pilotul s-a gândit să facă o glumă. Nu se gîndea la nimic rău. A urlat ceva și chipul lui părea contorsionat din pricina curenților de aer. Olive nu-l auzea din cauza zgomotului motorului. Pilotul închise motorul și strigă:

- Acrobații?

Era un fel de glumă. Olive îi văzu chipul cu ochelari și vîntul îi luă vorba și i-o deformă. Lui Olive i se păru că spusese:

- Ai să te ții?

Iată, gîndi ea, se întîmplă ceea ce știam că o să se întîmple. I-a bătut ceasul. Minte ei trecu totul în revistă să vadă dacă nu uitase ceva - testamentul, scrisorile arse, lenjeria nouă, mîncare destulă acasă pentru cină. Se întreba dacă stinsese lumina din camera din fund. Totul s-a petrecut într-o secundă. Apoi se gîndi că poate mai există vreo șansă excepțională de supraviețuire. Se vedea clar că tînărul soldat era speriat și teama putea fi lucrul cel mai rău în situația aceasta. Dacă ea se lăsa pradă panicii care îi bîntuia în suflet, el se putea speria și mai tare. Se hotărî să-l încurajeze. Zîmbi luminos și dădu din cap ca să-l îmbărbăteze și atunci se trezi cu picioarele în sus. Cînd se redresă din looping pilotul se uită din nou în spate și strigă:

- Mai vrei?

Olive era departe de a mai auzi ceva, dar bărbia-i arăta hotărîre și era gata să-l ajute pe pilot să nu fie prea înspăimîntat înainte ca avionul să se izbească de pămînt. Zîmbi și mai dădu o dată din cap. După fiecare acrobație, tînărul soldat se uită în spate și de fiecare dată ea îl încuraja. Multă vreme după cele întîmplate, acesta repeta întruna:

- E cea mai teribilă femeie pe care am întîlnit-o vreodată. Am făcut toate figurile pe care le-am învățat și ea tot mai voia. Doamne, ce mai pilot ar fi fost asta!